

Mirosława Tereszczuk

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie

OCENA PORÓWNAWCZA POLSKIEGO PRZEMYSŁU MIĘSNEGO NA TLE WYBRANYCH KRAJÓW UNII EUROPEJSKIEJ

COMPARATIVE EVALUATION OF THE POLISH MEAT INDUSTRY RELATED TO SELECTED COUNTRIES OF THE EUROPEAN UNION

Słowa kluczowe: przemysł mięsny, produkcja sprzedana przemysłu mięsnego, Polska, Unia Europejska

Key words: meat industry, sold production of the meat industry, Poland, the European Union

Abstrakt. Przemysł mięsny jest jednym z największych sektorów przemysłu spożywczego w Polsce. Produkcja sprzedana przemysłu mięsnego stanowi około 25% wartości produkcji sprzedanej przemysłu spożywczego. Integracja z Unią Europejską pozytywnie wpłynęła na rozwój produkcji przemysłu mięsnego w Polsce oraz poprawę wydajności pracy, a kilkuletni okres dostosowawczy do wymogów UE istotnie zmienił wizerunek polskich firm mięsnych na wspólnym rynku europejskim. Polskie zakłady przetwórstwa mięsa uważane są obecnie za jedne z najnowocześniejszych w UE, a polski przemysł mięsny stał się liczącym producentem mięsa i przetworów mięsnych w Unii. Polska jest ich piątym producentem, z prawie 11% udziałem w unijnej produkcji przemysłu mięsnego. Poprawa wydajności pracy i wzrost wartości obrotów przedsiębiorstw w polskim przemyśle mięsnym pozwoliły zmniejszyć dystans dzielący Polskę od najbardziej rozwiniętych krajów UE i tym samym wzmocnić pozycję konkurencyjną Polski na wspólnym rynku europejskim.

Wstęp

Miniona dekada, tj. lata 2003–2013 była okresem intensywnego rozwoju polskiego przemysłu mięsnego, do czego przyczyniło się przystąpienie Polski do Unii Europejskiej (UE) i konieczność przeprowadzenia w zakładach mięsnych niezbędnych dostosowań do unijnych wymogów i standardów. Dzięki poczynionym inwestycjom przemysł mięsny w Polsce mógł rozwijać się znacznie szybciej niż w krajach UE-15 i był liderem wśród krajów UE-12/13. W latach 2003–2013 wartość produkcji sprzedanej przemysłu mięsnego w Polsce (w cenach bieżących) wzrosła prawie dwukrotnie (z 5,6 do 13,2 mld euro), podczas gdy w UE-15 o 30% (z 137,4 do 178,3 mld euro), a w UE-12/13 – dwukrotnie (z 12,2 do 25,7 mld euro). W cenach porównywalnych wzrost ten był z reguły niższy. W Polsce produkcja wzrosła prawie dwukrotnie, w UE-15 o 30%, a w UE-12/13 o 70%. Prawie 80% wartości produkcji sprzedanej przemysłu mięsnego w UE-28 przypada na kraje UE-15, a największymi producentami mięsa i jego przetworów w 2013 roku byli: Niemcy, Francja, Hiszpania, Włochy oraz Polska.

Material i metodyka badań

Celem pracy było przedstawienie pozycji polskiego przemysłu mięsnego¹ w latach 2003–2013 na tle wybranych krajów UE, zwłaszcza tych, które są liczącymi się producentami mięsa i jego przetworów w UE, tj. Niemiec, Francji, Hiszpanii i Włoch oraz Wielkiej Brytanii. Porównano m.in.: wartość produkcji sprzedanej, zatrudnienie, wydajność pracy i koncentrację produkcji.

Ocenę rozwoju przemysłu mięsnego w Polsce na tle wybranych krajów UE w latach 2003–2013 przeprowadzono na podstawie danych Eurostat². Zmienność produkcji sprzedanej przemysłu mięsnego wyliczono przy pomocy średniorocznej dynamiki zmian, wykorzystując analizę linio-

¹ W artykule pojęcie przemysł mięsny odnosi się do przemysłu mięsa czerwonego i drobiowego.

² Zgodnie ze Statystyczną Klasyfikacją Działalności Gospodarczej w UE – Rev. 2 (NACE Rev. 2), produkcja przemysłu mięsnego oznaczona jest kodem 10.1 – przetwarzanie i konserwowanie mięsa oraz produkcja wyrobów z mięsa. Dział ten obejmuje następujące pozycje: 10.11 – przetwarzanie i konserwowanie mięsa, z wyłączeniem mięsa z drobiu, 10.12 – przetwarzanie i konserwowanie mięsa z drobiu, 10.13 – produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa z drobiu.

wej regresji funkcji trendu (w ujęciu bezwzględnym) lub stosując formułę procentu składanego (w ujęciu względnym) [Plaskacz 2005, Podgórska, Klimkowska 1998]:

$$K_n = K_o \times (1 + r/100)^{n-1} \qquad r = \left(\sqrt[n-1]{\frac{K_n}{K_o}} - 1 \right) \times 100$$

gdzie: K_o – wartość cechy w okresie początkowym, K_n – wartość cechy w okresie końcowym, r – stopa wzrostu, średnioroczne tempo zmian.

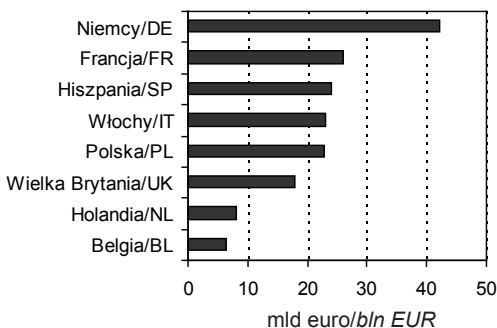
Porównywalność danych wartości produkcji przemysłu mięsnego w krajach UE osiągnięto przez skorygowanie wartości produkcji wyrażonej w cenach bieżących na ceny porównywalne, przy wykorzystaniu wskaźnika (parytetu) siły nabywczej euro w poszczególnych krajach UE.

Ocena rozwoju przemysłu mięsnego w Polsce i w Unii Europejskiej w latach 2003-2013

Polska jest ważnym producentem mięsa i przetworów mięsnych w UE. Udział naszego kraju w unijnej produkcji przemysłu mięsnego (w cenach porównywalnych) w 2013 roku wynosił 10,8%, co dawało Polsce 5. pozycję wśród krajów UE-28. Polskę wyprzedzały jedynie Niemcy (19,9%), Francja (12,3%), Hiszpania (11,3%) oraz nieznacznie Włochy (10,8%). Polska za to osiągnęła wyższą produkcję przemysłu mięsnego niż Wielka Brytania (8,4%), Holandia (3,8%) czy Belgia (3,0%) (rys. 1).

Lata 2003-2013 to okres dynamicznego rozwoju polskiego przemysłu mięsnego. Tempo wzrostu produkcji przemysłu mięsnego w Polsce mierzone wartością produkcji sprzedanej było jednym z najwyższych w całej UE. W analizowanym okresie produkcja polskiego przemysłu mięsnego (w cenach bieżących) wzrosła prawie dwuipółkrotnie z 5,6 do 13,2 mld euro (przeciętnie rocznie rosła o 9%), a w cenach porównywalnych prawie dwukrotnie z 11,6 do 22,9 mld euro (wzrost o 7,0% rocznie). Szybszy wzrost produkcji sprzedanej przemysłu mięsnego (w cenach porównywalnych) w tym czasie odnotowano jedynie w Rumunii (+135%), na Litwie (+120%) oraz w Bułgarii (+112%). Dla porównania w UE-15 produkcja wzrosła tylko o 30%, a w UE-12/13 o 70%. W latach 2003-2013 przemysł mięsny w Polsce rozwijał się zdecydowanie szybciej niż w krajach UE-15. W pierwszych latach po akcesji (2004-2007) produkcja polskiego przemysłu mięsnego wzrastała w tempie około 7,2% rocznie. W kolejnych latach (2008-2010) dynamika ta zmniejszyła się do zaledwie 2,5% rocznie, co było wynikiem światowego kryzysu gospodarczego [Tereszczuk 2012]. Wraz z ożywieniem gospodarczym na świecie, w tym też i w UE, przyrost wartości produkcji sprzedanej przemysłu mięsnego w Polsce w latach 2011-2013 wzrósł do ponad 11% rocznie i był najwyższy wśród krajów UE. W tym czasie w UE-15 średnioroczne tempo wzrostu wartości produkcji wyniosło 3,7%, a w UE-12/13 – 7,8% (tab. 1).

W strukturze produkcji przemysłu mięsnego w UE-28 (w ujęciu wartościowym) mięso czerwone (wieprzowina i wołowina) stanowiło w 2013 roku 47%, na przetwory mięsne przypadało 37%, a na mięso drobiowe – 16%. W Polsce struktura produkcji przedstawiała się w 2013 roku podobnie: mięso czerwone stanowiło 44% wartości produkcji, przetwory mięsne – 30%, a mięso drobiowe – 26%. Takie zróżnicowanie produkcji wynika z wielu czynników, m.in. kulturowych przyzwyczajęń żywieniowych czy zamożności społeczeństwa. Polska ma najwyższy spośród wszystkich krajów UE udział sektora drobiarskiego w przemyśle mięsnym, co wynika z jego

Rysunek 1. Najważniejsi producenci przemysłu mięsnego w UE-28 w 2013 roku (wartość produkcji sprzedanej w cenach porównywalnych, wg parytetu siły nabywczej)

Figure 1. The most important producers of the meat industry in the EU-28 in 2013 (value of sold production in comparable prices, according to the purchasing power parity)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat

Source: own calculations based on Eurostat data

Tabela 1. Przemysł mięsny w krajach UE
Table 1. The meat industry in EU

Kraje UE/ EU countries	Wartość produkcji w cenach [mld euro]/Production value in prices [billion euro]:			Produkcja w 2013 r. [euro/ mieszkańca]/ Production in 2013 [euro/inhabitant]*	Udział kraju w produkcji UE-28 w 2013 r./Share of the country in the EU-28 production in 2013 [%]	Udział w produkcji przemysłu spożywczego w 2013 r./Share in the food industry production in 2013 [%]	Dynamika 2013/2003/ The dynamics of 2013/2003	Średnie tempo wzrostu wartości produkcji przemysłu mięsnego [% rocznie]/Average growth rate of the value meat industry production [% annually]				
	bieżących/ current	porówny- walnych/ comparable*						2004- 2007	2008- 2010	2011- 2013	2004- 2013	
		2003	2013									2013
Austria/AT	2,5	4,0	2,3	3,6	429,6	1,7	20,5	157,8	4,2	1,7	8,4	4,7
Belgia/BE	4,5	7,0	4,4	6,3	560,0	3,0	15,5	141,7	0,7	4,9	6,1	3,5
Niemcy/DE	27,9	44,0	25,9	42,2	514,9	19,9	23,2	163,0	6,7	3,3	4,5	5,0
Dania/DK	5,2	6,3	3,8	4,5	810,7	2,1	28,6	118,2	0,1	0,0	5,6	1,7
Hiszpania/ES	14,1	21,8	16,8	24,0	513,7	11,3	22,2	142,9	4,5	0,4	5,8	3,6
Francja/FR	29,6	29,2	26,4	25,9	395,6	12,3	19,3	98,3	1,7	-1,5	-1,2	-0,2
Finia/landia/FI	2,0	2,3	1,7	1,9	346,9	0,9	21,1	109,9	5,3	-3,5	-0,2	1,0
Grecja/EL	0,7	1,1	1,0	1,3	117,5	0,6	8,9	128,7	-4,2	11,2	3,6	2,6
Irlandia/IE	3,7	4,8	3,2	4,4	956,4	2,1	19,3	136,8	3,7	-1,0	6,8	3,2
Włochy/IT	17,2	23,2	17,2	23,0	384,6	10,8	19,0	133,2	2,6	1,9	4,3	2,9
Holandia/NL	7,3	8,9	7,0	8,1	483,3	3,8	15,7	116,5	4,6	-4,2	3,4	1,5
Portugalia/PT	1,4	2,0	1,8	2,5	236,6	1,2	14,7	137,8	3,1	3,2	3,6	3,3
Szwecja/SE	3,0	4,1	2,5	3,1	323,6	1,5	24,1	121,7	3,6	-2,1	4,0	2,0
Wlk. Brytania/UK	18,2	19,4	16,9	17,8	258,7	8,4	16,3	105,5	-0,5	-1,1	3,7	0,5
Luksemburg/LU	0,1	0,1	0,1	0,1	188,7	0,0	14,3	125,0	5,7	-3,5	3,6	2,3
Polska/PL	5,6	13,2	11,6	22,9	594,1	10,8	25,1	197,5	7,2	2,5	11,5	7,0
Czechy/CZ	1,8	2,2	3,7	3,2	303,5	1,5	16,9	86,0	0,4	-7,2	2,0	-1,5
Węgry/HU	2,1	2,4	3,7	4,3	428,9	2,0	23,2	114,2	-2,0	1,2	6,1	1,3
Słowacja/SK	0,4	0,6	0,9	0,9	160,8	0,4	15,3	101,2	-3,4	2,2	2,8	0,1
Słowenia/SI	0,4	0,5	0,6	0,6	310,7	0,3	29,1	112,3	4,5	-3,0	1,1	1,2
Litwa/LT	0,2	0,7	0,5	1,1	363,6	0,5	16,9	220,4	13,0	-0,4	11,0	8,2
Łotwa/LV	0,2	0,2	0,4	0,3	168,3	0,2	12,1	82,9	5,6	-3,4	-9,6	-1,9
Estonia/EE	0,1	0,3	0,3	0,3	257,6	0,2	17,0	125,9	5,1	-3,1	4,3	2,3
Cypr/CY	0,2	0,3	0,3	0,3	372,1	0,2	20,0	128,0	17,1	-8,5	-3,9	2,5
Malta/MT
Rumunia/RO	0,8	2,7	2,2	5,2	260,2	2,5	18,3	234,7	10,8	9,3	6,0	8,9
Bulgaria/BG	0,3	1,0	1,0	2,1	294,0	1,0	25,4	211,9	16,8	0,9	3,5	7,8
Chorwacja/HR	.	1,1	.	1,7	396,7	0,8	23,8
UE-15/EU-15	137,4	178,3	131,1	168,7	420,1	79,7	19,7	128,7	3,2	0,6	3,7	2,6
UE-12/13/EU-12/13	12,2	25,2	25,2	43,0	407,3	20,3	22,8	170,9	5,6	3,1	7,8	5,5
UE-27/28/EU-27/28	149,6	203,5	156,2	211,7	417,5	100,0	20,3	135,5	3,6	1,1	4,5	3,1

* w cenach porównywalnych, tj. ceny bieżące korygowane wskaźnikiem (parytetem) siły nabywczej euro w wymienionych krajach/in comparable prices, ie. current prices were corrected by purchasing power parity of the euro in these countries

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat
Source: own study based on Eurostat data

dynamicznego rozwoju w ostatniej dekadzie oraz stagnacji (a w ostatnich latach regresu) w produkcji mięsa czerwonego, zwłaszcza wieprzowiny.

Wydajność pracy w przemyśle mięsnym

Wydajność pracy utożsamiana jest z wielkością lub wartością produkcji wytworzonej w określonym czasie przez 1 pracującego w danym sektorze gospodarki. Zależy ona od wielu czynników, m.in.: od kwalifikacji i doświadczenia pracowników, stanu technicznego maszyn i urządzeń, ich nowoczesności oraz organizacji pracy i motywacyjnego systemu płac [Mroczek 2011].

W polskim przemyśle mięsnym zatrudnionych jest około 114 tys. osób, co stanowi 13% ogółu zatrudnionych w przemyśle mięsnym UE. Daje to Polsce 3. pozycję wśród krajów UE-28. Wyższe zatrudnienie mają jedynie (w tys. osób): Niemcy (175) i Francja (125), a niższe Hiszpania (79), Wielka Brytania (74) i Włochy (53). W latach 2003-2013 nastąpiło zmniejszenie liczby pracujących w przemyśle mięsnym w UE-28 o 11,6% do 885,6 tys. osób, przy czym w UE-15 o 16,8% do 623,4 tys. osób, natomiast w UE-12/13 odnotowano prawie 4-procentowy wzrost zatrudnienia, do 262,2 tys. osób. W Polsce w tym czasie uległo ono zwiększeniu ze 109,2 do 114,1 tys. osób, czyli o 4,5% przy średniorocznym tempie wzrostu 0,4% [Mroczek, Tereszczuk 2014].

W latach 2003-2013 poprawa wydajności pracy w przemyśle mięsnym była zjawiskiem powszechnym we wszystkich krajach UE i wynikała przede wszystkim z większej wartości produkcji i większych nakładów na techniczne uzbrojenie pracy. Największy wzrost wydajności pracy w tym okresie (w cenach porównywalnych) odnotowano na Litwie – o 167% (z 50,5 do 135,0 tys. euro/zatrudnionego). Na drugim miejscu ze wzrostem o prawie 90% znalazła się Polska (z 106,1 do 200,6 tys. euro na 1 zatrudnionego). W dalszej kolejności uplasowały się Niemcy – wzrost o 87% (z 128,5 do 240,3 tys. euro na 1 zatrudnionego), a także Rumunia (wzrost o 84%) i Holandia (o 80%). Tempo wzrostu wydajności pracy w polskim przemyśle mięsnym (6,6% rocznie w latach 2004-2013) należało

Tabela 2. Wydajność pracy w przemyśle mięsnym UE
Table 2. Labour productivity in the EU meat industry

Kraje UE/ EU countries	Wydajność pracy [tys. euro/ zatrudnionego]/Labour productivity [thous. EUR/employee]*			Roczna zmiana/Annual change [%]			
	2003	2008	2013	2004-	2008-	2011-	2004-
				2007	2010	2013	2013
UE-15/EU-15				5,1	3,0	5,1	4,5
UE-12/13/EU-12/13	99,68	123,70	164,0	3,8	4,9	7,0	5,1
UE-27/28/EU-27/28	156,00	197,66	239,1	4,5	3,3	5,2	4,4
Belgia/BE	315,0	346,3	466,4	0,1	6,7	6,6	4,0
Niemcy/DE	128,5	196,2	240,3	9,9	2,6	6,0	6,5
Dania/DK	167,0	235,8	252,2	7,0	6,9	-1,9	4,2
Hiszpania/ES	227,2	241,0	306,9	0,8	2,0	7,2	3,1
Francja/FR	160,5	193,2	207,2	3,9	2,2	1,2	2,6
Irlandia/IE	218,4	268,8	330,1	2,7	7,4	3,2	4,2
Włochy/IT	319,1	354,3	433,8	2,5	2,3	4,7	3,1
Holandia/NL	317,8	526,6	571,1	9,0	4,1	4,2	6,0
Wlk. Brytania/UK	144,5	217,2	240,8	3,7	6,5	6,0	5,2
Polska/PL	106,1	133,0	200,6	3,5	4,6	12,9	6,6
Czechy/CZ	133,4	144,5	148,4	3,4	-4,2	3,4	1,1
Węgry/HU	99,2	121,0	159,8	3,4	4,6	7,1	4,9
Litwa/LT	50,5	100,0	135,0	10,8	7,3	12,8	10,3
Rumunia/RO	75,0	98,1	114,0	3,9	7,0	2,2	4,3
Bułgaria/BG	73,7	112,6	135,4	10,8	-1,6	8,5	6,3

* w cenach porównywalnych/in comparable prices

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat

Source: own study based on Eurostat data

do jednego z najwyższych wśród krajów UE, poza Litwą (10,3% rocznie). Wysokim tempem wzrostu wydajności pracy odznaczały się również Niemcy (6,5% rocznie) i Holandia (6,0%). Dla porównania w krajach UE-15 wzrastało ono w tempie 4,5% rocznie, a w UE-12/13 o 5,1% rocznie (tab. 2).

Znacząca poprawa wydajności pracy w polskim przemyśle mięsnym wpłynęła na zmniejszenie dystansu dzielącego nas od najbardziej rozwiniętych krajów UE. Jej obecny poziom jest jeszcze wprawdzie o około 26% niższy niż w krajach UE-15, ale w porównaniu z 2003 rokiem różnica ta zmniejszyła się o 13,4 p.p. Tym samym poprawia się pozycja konkurencyjna polskiego przemysłu mięsnego na tle państw UE.

Koncentracja produkcji w przemyśle mięsnym Unii Europejskiej

W polskim przemyśle mięsnym w 2013 roku funkcjonowało około 2,4 tys. przedsiębiorstw, co stanowiło 6,6% unijnych przedsiębiorstw przemysłu mięsnego i dawało Polsce 5. pozycję wśród krajów UE-28. W latach 2003-2013 liczba tych firm w naszym kraju zmniejszyła się prawie o 36%, w UE-15 o 25%, a w UE-12/13 spadek ten był trzy razy wolniejszy i wyniósł 12%. Największą redukcję liczby przedsiębiorstw sektora mięsnego odnotowano we Francji (spadek o 44,4%), w Hiszpanii (o 24,1%) oraz w Niemczech (o 20,8%). Tak duży spadek liczby przedsiębiorstw w polskim przemyśle mięsnym wynikał z postępującego procesu koncentracji i konsolidacji w tym sektorze, choć tempo tych zmian przez wielu badaczy uważane jest za niewystarczające.

Obroty przeciętnej firmy mięsnej wskazują na zwiększenie siły ekonomicznej i konkurencyjności polskich przedsiębiorców na rynku europejskim. W latach 2003-2013 średnie obroty firmy mięsnej w Polsce wzrosły trzykrotnie z 3,0 do 9,4 mln euro i były one wyższe niż przeciętnie w UE-15 o 66% i o 60% od UE-12/13. Pod tym względem wyprzedziliśmy czołowych producentów przemysłu mięsnego w UE-15, tj.: Niemcy (3,80 mln euro), Francję (3,85 mln euro), Włochy (6,56 mln euro) i Hiszpanię (7,28 mln euro). Natomiast były one trzy-, czterokrotnie niższe niż w Irlandii (37,8 mln euro) i Danii (30,3 mln euro) oraz prawie dwukrotnie niższe niż w Wielkiej Brytanii (17,6 mln euro) i Holandii (14,6 mln euro) (tab. 3).

Tabela 3. Średnia wartość obrotów firmy w przemyśle mięsnym UE mierzona wartością produkcji (w cenach porównywalnych) 1 firmy mięsnej

Table 3. Average turnover value in the EU meat industry measured by the value production (in comparable prices) of 1 meat company

Kraje UE/ EU countries	Wartość obrotów [mln euro]/ Turnover value [mln EUR]*			Roczna zmiana/Annual change [%]			
	2003	2008	2013	2004-2007	2008-2010	2011-2013	2004-2013
UE-15/EU-15	3,28	4,40	5,63	6,4	3,0	7,0	5,6
UE-12/13/EU-12/13	3,00	4,74	5,85	8,6	3,5	8,2	6,9
UE-27/28/EU-27/28	3,23	4,46	5,68	6,7	3,2	7,3	5,8
Belgia/BE	5,77	5,64	8,34	-1,6	8,6	6,4	3,8
Niemcy/DE	1,85	3,20	3,80	12,9	1,0	7,0	7,5
Dania/DK	23,70	25,51	30,27	1,7	1,6	4,5	2,5
Hiszpania/ES	3,87	4,90	7,28	5,4	1,6	13,2	6,5
Francja/FR	2,18	2,86	3,85	5,6	8,2	3,9	5,9
Irlandia/IE	21,84	25,26	37,84	5,1	3,1	8,9	5,7
Włochy/IT	4,57	5,28	6,56	1,8	5,0	4,9	3,7
Holandia/NE	8,54	15,06	14,61	11,4	2,1	1,5	5,5
Wlk. Brytania/UK	16,43	17,04	17,56	0,2	-4,2	6,4	0,7
Polska/PL	3,02	4,80	9,35	11,0	8,0	17,4	12,0
Czechy/CZ	3,22	3,24	1,87	-5,5	-4,6	-5,7	-5,3
Węgry/HU	5,32	6,13	7,08	2,1	0,9	6,1	2,9
Słowacja/SK	8,11	12,64	3,30	-2,2	-31,7	11,7	-8,6
Litwa/LT	1,57	5,45	5,37	26,3	1,5	8,7	13,1
Rumunia/RO	1,86	4,68	6,57	18,5	14,3	6,2	13,5
Bułgaria/BG	1,58	4,34	4,58	24,6	1,0	5,2	11,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Eurostat

Source: own study based on Eurostat data

Proces koncentracji i konsolidacji przemysłu mięsnego postępuje w całej UE. W Polsce przebiega on znacznie szybciej niż w innych krajach członkowskich. Zmniejsza się dystans dzielący Polskę od krajów o wysokiej koncentracji produkcji w tym sektorze.

Podsumowanie

Polska jest 5. producentem mięsa i przetworów mięsnych w UE, z prawie 11-procentowym udziałem w unijnej produkcji przemysłu mięsnego. W latach 2003-2013 wartość produkcji sprzedanej polskiego przemysłu mięsnego (w cenach porównywalnych) zwiększyła się prawie dwukrotnie (z 11,6 do 22,9 mld euro), podczas gdy w krajach UE-15 tylko o 30% (z 131,1 do 168,7 mld euro), a w UE-12/13 o 70% (z 25,2 do 43,0 mld euro). Zatrudnienie w unijnym przemyśle mięsnym uległo zmniejszeniu prawie we wszystkich krajach członkowskich, co przy wzroście produkcji doprowadziło do poprawy wydajności pracy. W Polsce odnotowano w tym czasie prawie dwukrotny wzrost wydajności pracy. Mimo tak szybkiego wzrostu, wydajność pracy w polskim przemyśle mięsnym była nadal niższa niż w krajach UE-15, odznaczających się największą produkcją mięsa i wyrobów mięsnych. Jednak różnice te z roku na rok ulegają zmniejszeniu.

Postępuje proces koncentracji i konsolidacji branży mięsnej w Polsce. W polskim przemyśle mięsnym średnia wartość obrotów firmy w analizowanym okresie zwiększyła się trzykrotnie, podczas gdy w UE-15 ponadpółtorakrotnie, a w UE-12/13 prawie dwukrotnie. Wskazuje to na zwiększenie siły ekonomicznej i konkurencyjności polskich przedsiębiorców branży mięsnej na rynku UE. Zmniejszyły się różnice dzielące polski przemysł mięsny od najbardziej rozwiniętych krajów UE. Aktualnie Polska należy do czołowych producentów mięsa i przetworów mięsnych w UE i ma silną pozycję konkurencyjną na rynkach międzynarodowych.

Literatura

- Mroczek R. 2011: *Wydajność pracy w polskim przemyśle spożywczym*, [w:] Mroczek R. (red.), *Procesy dostosowawcze polskiego przemysłu spożywczego do zmieniającego się otoczenia rynkowego [1]*, Program Wieloletni 2011-2014, Raport nr 4, IERiGŻ-PIB, Warszawa.
- Mroczek R., Tereszczuk M. 2014: Zmiany w polskim przemyśle mięsnym po przystąpieniu do Unii Europejskiej, [w:] A. Olszańska, J. Szymańska (red.), *Agrobiznes 2014. Rozwój agrobiznesu w okresie 10 lat przynależności Polski do Unii Europejskiej*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.
- Plaskacz S. 2005: *Procent składany*, TNOiK, Toruń.
- Podgórska M., Klimkowska J. 1998: *Matematyka finansowa*, PWN, Warszawa.
- Tereszczuk M. 2012: *Ocena rozwoju przemysłu spożywczego w Polsce na tle krajów Unii Europejskiej*, [w:] Mroczek R. (red.), *Procesy dostosowawcze polskiego przemysłu spożywczego do zmieniającego się otoczenia rynkowego [2]*, Program Wieloletni 2011-2014, Raport nr 35, IERiGŻ-PIB, Warszawa.
- <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>.

Summary

The aim of the study was to present the position of the Polish meat industry in the period of 2003-2013 compared to selected EU countries, especially those that are major producers of meat and meat products in the European Union. The meat industry is one of the largest sectors of the food industry in Poland. The share of Poland in the EU's meat industry production (in comparable prices) is 10.8%, which gives us the fifth position among the EU-28. The largest meat producers in the EU were: Germany (19.9%), France (12.3%), Spain (11.3%) and Italy (10.8%). Integration with the European Union positively influenced the development of the meat industry in Poland and improved labor productivity. Polish meat processing enterprises are now considered as one of the most modern in the EU, Polish meat industry has emerged as a formidable producer of meat and meat products in the European Union. Improving labor productivity and increasing the value of turnover of undertakings in the Polish meat industry helped to reduce the gap separating us from the most developed EU countries and thus strengthening our competitive position on the Single European Market.

Adres do korespondencji
mgr Mirosława Tereszczuk

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – PIB
00-002 Warszawa; ul. Świętokrzyska 20, tel. (22) 505 45 16, e-mail: m.tereszczuk@ierigz.waw.pl